

2014 KASIM ÖZEL SEKTÖRÜN YURT DIŞINDAN SAĞLADIĞI KREDİ BORCU GELİŞMELERİ

15 Ocak 2015

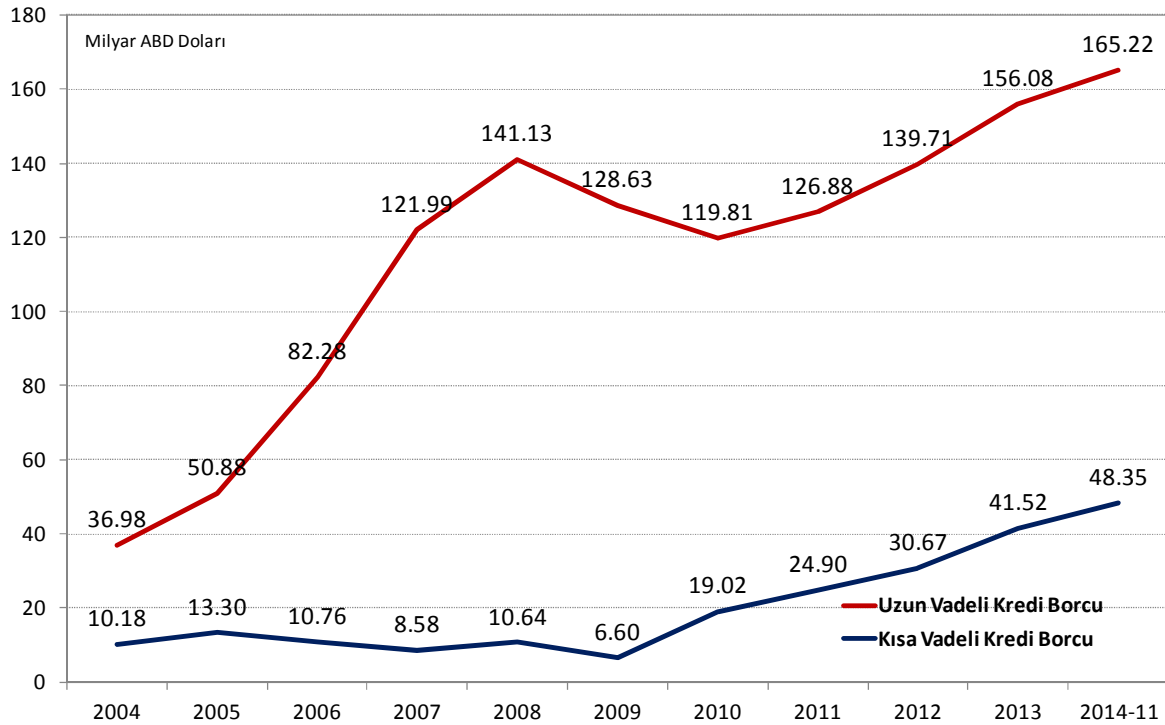

Özel Sektörün Yurt Dışından Sağladığı Kredi Borcu'na ilişkin Kasım 2014 verileri, Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası (TCMB) tarafından 15 Ocak 2015 tarihinde yayımlandı.¹

Söz konusu veriler, özel sektörün yurt dışından sağladığı kısa ve uzun vadeli kredilerin borçlu ve alacaklı bilgileri, döviz cinsi, kullanım, anapara/faiz ödemeleri ve ödeme planları şeklindeki kredi ayrıntıları, işlemlere aracılık eden bankalar tarafından TCMB'ye işlem bazında gönderilen bildirim formlarından derlenmektedir.

Buna göre, 2014 yılı Kasım ayı sonu itibarıyla özel sektörün yurt dışından sağladığı uzun vadeli kredi borcu 2013 yılı sonuna göre %5,86 (~9,1 milyar dolar) artarak 165,2 milyar ABD dolarına ulaşmıştır. Aynı dönemde kısa vadeli kredi borcunda yaşanan artış ise %16,45 (~6,8 milyar dolar) düzeyinde gerçekleşerek yaklaşık 48,4 milyar ABD dolarına çıkmıştır. Böylelikle toplam kredi borcu %8,08'lik bir artış ile yaklaşık 213,6 milyar ABD doları düzeyinde gerçekleşmiştir (Şekil 1).

Şekil 1: Özel Sektörün Yurt Dışından Sağladığı Kredi Borcu (2004 – Kasım 2014)

Kaynak: TCMB

¹ TCMB her ay verileri geçmişe dönük olarak revize ettiği için bilgi notlarında yer alan tablolardaki eski yıllara ait veriler farklılık gösterebilmektedir.

Özel sektörün yurt dışından sağladığı uzun vadeli kredi borcunun borçluya göre dağılımı incelendiğinde, finansal kesimin kredi borcunun (%48,05), finansal olmayan kesimin kredi borcundan (%51,95) daha az olduğu görülmektedir. Ancak finansal kesimin payının 2013 yılı sonuna göre yaklaşık 3 yüzde puan arttığı da belirtilmelidir. Büyük çoğunluğunu bankaların oluşturduğu finansal kesimin uzun vadeli kredi borcu, 2013 yılı sonuna göre %12,7 düzeyinde artarak 2014 Kasım ayı sonu itibarıyla 79,4 milyar ABD doları seviyesinde gerçekleşmiştir. Finansal olmayan kuruluşların borcu ise yaklaşık 190,9 milyar ABD doları artmış ve 85,84 milyar ABD dolarına çıkmıştır.

Alacaklıya göre dağılım verileri, tahvil hariç toplam kredi borcunun büyük ölçüde özel alacaklılara olan borçlardan oluştuğunu göstermektedir. Özel alacaklıların, tahvil hariç kredi borcundaki payı bir önceki aya göre artış göstermiş ve %88,6'dan %88,9'a ulaşmıştır. Özel alacaklıların toplam uzun vadeli kredi borcu içindeki payı ise yaklaşık 3,8 yüzde puan azalarak %72,9 seviyesinde gerçekleşmiştir. 2013 yılı sonunda 119,7 milyar ABD doları olan özel alacaklılara olan kredi borcu, 2014 yılı Kasım ayı itibarıyla binde 6'lık bir artış gerçekleştirilerek 120,4 milyar ABD dolarına çıkmıştır. Tahvil hariç toplam kredi borcunun %11,1'ini oluşturan resmi alacaklar ise 400 milyon ABD dolarının üzerinde bir daralma yaşayarak 15,05 milyar ABD doları seviyesinde gerçekleşmiştir (Tablo 1).

Tablo 1: Özel Sektörün Yurt Dışından Sağladığı Uzun Vadeli Kredi Borcu (borçlu ve alacaklıya göre dağılımı)

(Milyar ABD doları)	2010	2011	2012	2013	2014-11
Borçluya Göre Dağılım	119.81	126.88	139.71	156.08	165.22
I- Finansal	40.28	46.97	55.47	70.43	79.38
i- Bankalar	28.74	34.91	41.74	54.84	64.67
- Krediler	27.74	31.61	31.34	38.75	42.94
- Tahvil	1.00	3.30	10.41	16.10	21.73
ii- Bankacılık Dışı Finansal Kuruluşlar	11.54	12.06	13.72	15.59	14.71
- Krediler	11.42	11.81	13.43	13.76	11.27
- Yabancı Sermaye Sayılan Krediler	0.12	0.26	0.30	0.33	0.42
- Tahvil	0.00	0.00	0.00	1.50	3.02
II-Finansal Olmayan	79.53	79.91	84.24	85.65	85.84
- Krediler	73.07	74.12	76.57	76.08	75.29
- Yabancı Sermaye Sayılan Krediler	5.65	5.28	5.85	5.88	5.19
- Ticari Krediler	0.61	0.31	0.42	0.34	0.34
- Tahvil	0.20	0.21	1.41	3.35	5.01
Alacaklıya Göre Dağılım	119.81	126.88	139.71	156.08	165.22
I- Resmi Alacaklılar	10.90	13.34	14.48	15.47	15.05
i- Hükümet Kuruluşları	2.02	1.84	2.00	2.02	1.83
ii- Uluslararası Kuruluşlar	8.88	11.50	12.48	13.46	13.22
II- Özel Alacaklılar	107.71	110.04	113.41	119.66	120.40
i- Yabancı Ticari Bankalar	61.54	66.74	67.83	72.07	75.01
ii- Yerleşik Bankaların Yurtdışı Şube ve İştirakleri	27.65	24.10	22.90	22.89	22.97
iii- Bankacılık Dışı Finansal Kuruluşlar	6.29	7.35	9.22	10.35	9.95
iv- Finansal Olmayan	12.23	11.85	13.47	14.36	12.48
III- Tahvil Alacaklıları	1.20	3.50	11.82	20.94	29.77

Kaynak: TCMB

Özel sektörün yurt dışından sağladığı kısa vadeli kredi borcunun borçluya göre dağılımı incelendiğinde, tamamına yakınının finansal kesime ait olduğu görülmektedir. Finansal kuruluşların kredi borcunun toplam kısa vadeli borçlar içindeki payı %91,3 iken finansal olmayan kesimin payı %8,7'dir.

Kısa vadeli kredi borcu içinde finansal kuruluşların borcu 2014 Kasım ayı itibarıyla, 2013 yılı sonuna göre 5,23 milyar ABD doları artarak 44,1 milyar ABD dolarına ulaşırken finansal olmayan kuruluşların borcu ise 1,6 milyar ABD doları artmış ve 4,2 milyar ABD doları olarak gerçekleşmiştir.

Alacaklıya göre dağılım incelendiğinde ise kısa vadeli toplam kredi borcunun (tahvil hariç) neredeyse tamamının özel alacaklılara olan borçlar olduğu (%99,32), bunun da büyük ölçüde yabancı ticari bankalara olan borçlardan oluştuğu görülmektedir. Yabancı ticari bankalara olan borçlar 2014 yılı Kasım ayı itibarıyla, 2013 yılı sonuna göre 4,05 milyar ABD doları artmış ve 42,3 milyar ABD doları seviyesine çıkmıştır (Tablo 2).

Tablo 2: Özel Sektörün Yurt Dışından Sağladığı Kısa Vadeli Kredi Borcu (borçlu ve alacaklıya göre dağılım)

(Milyar ABD doları)	2010	2011	2012	2013	2014-11
Borçluya Göre Dağılım	19.02	24.90	30.67	41.52	48.35
I- Finansal	17.99	23.47	28.29	38.91	44.14
i- Bankalar (*)	16.96	22.16	26.25	36.44	42.06
- Krediler	16.96	22.16	26.24	34.97	38.23
- Tahvil	0.00	0.00	0.01	1.47	3.83
ii- Bankacılık Dışı Finansal Kuruluşlar	1.03	1.32	2.03	2.46	2.07
- Krediler	1.03	1.32	2.03	2.46	2.07
- Yabancı Sermaye Sayılan Krediler	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00
- Tahvil	0.00	0.00	0.00	0.00	0.01
II- Finansal Olmayan	1.03	1.43	2.38	2.61	4.21
- Krediler	0.96	1.38	2.27	2.57	4.13
- Yabancı Sermaye Sayılan Krediler	0.07	0.05	0.11	0.04	0.09
- Tahvil	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00
Alacaklıya Göre Dağılım	19.02	24.90	30.67	41.52	48.35
I- Resmi Alacaklılar	0.50	0.22	0.05	0.09	0.30
i- Hükümet Kuruluşları	0.11	0.12	0.05	0.00	0.00
ii- Uluslararası Kuruluşlar	0.40	0.09	0.00	0.09	0.30
II- Özel Alacaklılar	18.52	24.69	30.60	39.95	44.21
i- Yabancı Ticari Bankalar	17.41	23.13	28.80	38.24	42.30
ii- Yerleşik Bankaların Yurtdışı Şube ve İştirakleri	0.91	1.13	1.41	1.29	1.29
iii- Bankacılık Dışı Finansal Kuruluşlar	0.06	0.22	0.08	0.13	0.31
iv- Finansal Olmayan	0.15	0.21	0.31	0.29	0.31
III-Tahvil Alacaklıları	0.00	0.00	0.01	1.47	3.84
IV-Diğer (**)	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00

Kaynak: TCMB

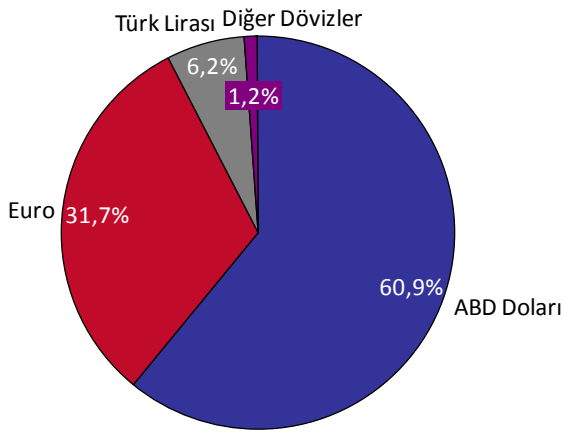
Bunların yanı sıra uzun vadeli kredi borcunun döviz kompozisyonuna bakıldığında, özel sektörün yurt dışından ağırlıklı olarak ABD doları cinsinden borçlandığı görülmektedir. ABD doları cinsinden borçların, toplam kredi borçları içindeki payı 2014 yılı Ekim ayı sonuna göre 0,3 yüzde puan artmış ve

Kasım ayı itibarıyla %60,9'a çıkmıştır. Bunun ardından sırasıyla, %31,7 ile Euro, %6,2 ile Türk Lirası ve %1,2 ile diğer dövizler gelmektedir (Şekil 2).

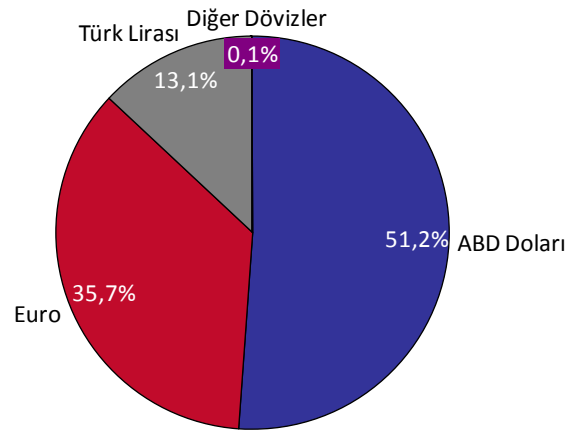
Kısa vadeli kredi borcunun döviz kompozisyonuna bakıldığında da ağırlığın ABD doları cinsinden kredilerde olduğu görülmektedir. Ancak bir önceki aya kıyasla 2014 yılı Kasım ayında, özel sektörün döviz kompozisyonunda Türk Lirası cinsinden borçlanmanın oransal olarak arttığı görülmektedir. Gerçekleşen artış yaklaşık olarak 4,5 yüzde puandır. ABD doları cinsinden borçların, toplam kısa vadeli kredi borçları içindeki payı ise bir önceki aya göre 2,2 yüzde puan azalarak 2014 yılı Kasım ayı itibarıyla %51,2'ye gerilemiştir. Bunun ardından sırasıyla, %35,7 ile Euro, %13,1 ile Türk Lirası ve %0,1 ile de diğer dövizler gelmektedir (Şekil 2).

Şekil 2: Özel Sektörün Yurt Dışından Borçlandığı Kredilerin Döviz Kompozisyonu (Kasım 2014, yüzde dağılım)

Uzun Vadeli Kredilerin Döviz Kompozisyonu

Kısa Vadeli Kredilerin Döviz Kompozisyonu

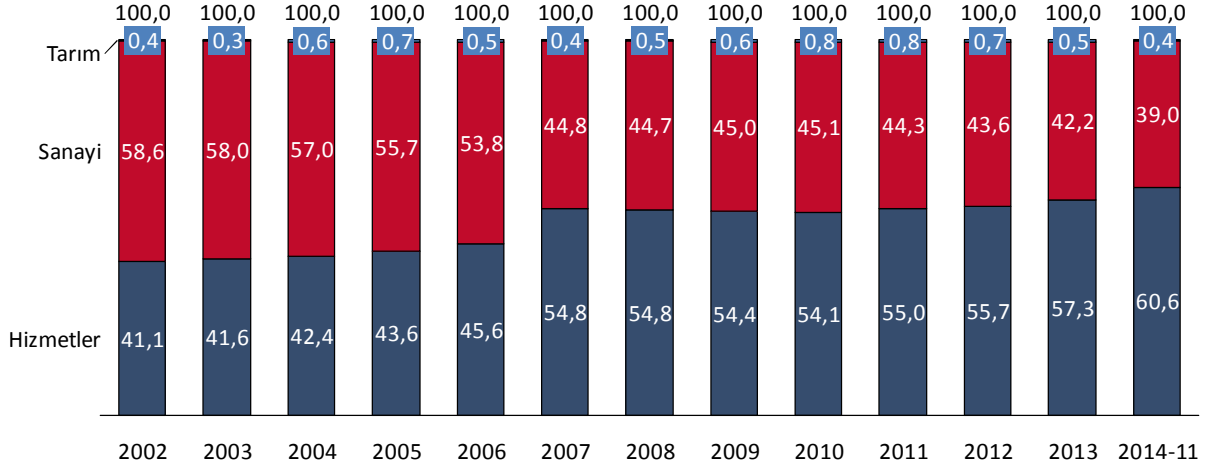

Kaynak: TCMB

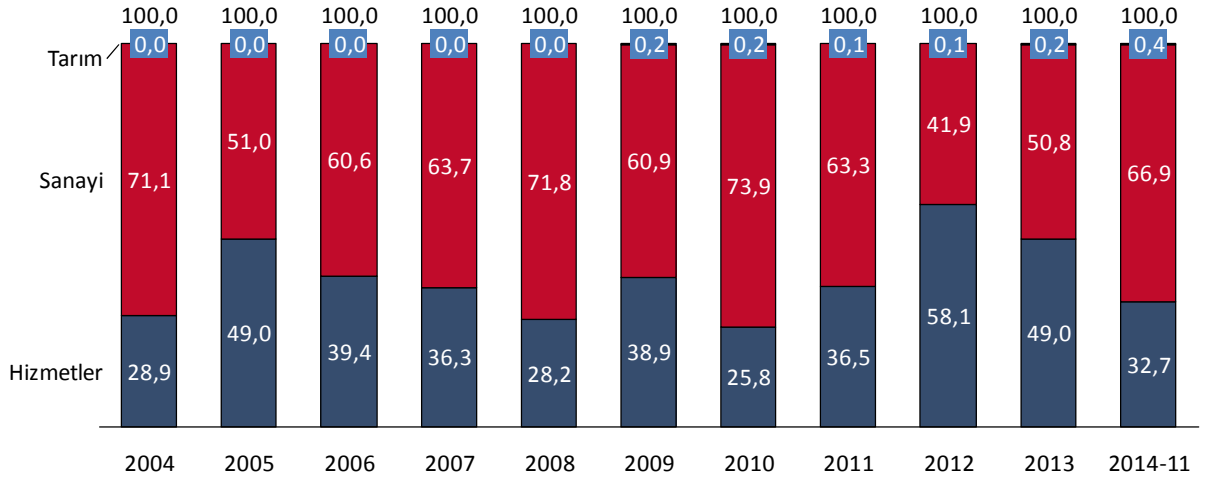
2014 yılı Kasım ayı itibarıyla özel sektörün uzun vadeli finansal olmayan kredi borcunun %60,6'sı hizmetler, %39'u sanayi ve %0,4'ü de tarım sektörü tarafından kullanılmıştır. 2000'li yılların başlarından 2007 yılına kadar kredi borcunda sanayi sektörü öne çıkarken 2007 yılından sonra hizmetler sektörünün uzun vadeli borçlanmadaki payı artmaya başlamıştır (Şekil 3a).

Kısa vadeli finansal olmayan kredi borcunun sektörel dağılımında ise sanayi sektörü öne çıkmaktadır. Sanayi sektörü tarafından kullanılan kredilerin, kısa vadeli finansal olmayan krediler içindeki payı Kasım 2014 itibarıyla %66,9 olarak gerçekleşmiştir. Hizmetler ve tarım sektörlerinin payları ise sırasıyla; %32,7 ve %0,4'tür (Şekil 3b).

Şekil 3a: Özel Sektörün Yurt Dışından Sağladığı Uzun Vadeli Kredi Borcunun Sektör Dağılımı (2004-Kasım 2014, yüzde)

Şekil 3b: Özel Sektörün Yurt Dışından Sağladığı Kısa Vadeli Kredi Borcunun Sektör Dağılımı (2004-Kasım 2014, yüzde)

Kaynak: TCMB

Son olarak özel sektörün yurt dışından sağladığı kredi borcu 2014 yılı Kasım ayı sonu itibarıyla kalan vadeye göre incelendiğinde, 1 yıl içinde toplam 76,39 milyar ABD doları kadar anapara geri ödemesi gerçekleştirileceği görülmektedir.

Şekil 4: Özel Sektörün Yurt Dışından Sağladığı Kalan Vadesi 1 Yıla Kadar Olan Toplam Kredi Borcunun Aylara Göre Dağılımı (Ticari krediler hariç) (Milyar ABD Doları)

